A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over CANADA And Abroad

THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

VOLUME XI No. 4155 TORONTO TUESDAY APRIL 8 1924 ד׳ ניסן פרשה מצורע תרפ״ד. טאראנטא, דינסטאג דער 8־טער אפריל, 1924. PRICE THREE CENTS

N. Y. Public Library 476 Fifth Ave.

ענגיג
אציאנאל.
א צייטונג וועלכע ניט
פרייחיים פון איבערזיק
צו אלע שיכטן.

צוויי־טעניגער פאגראם אין טשערנאוויץ, פיעלע אידען פארוואונדעט

פאשיסטי זיגען אין איטאליע, מוסאלי־ני איז איצט א געזעצליכער הערשער

די פאשיסטען וועלען האבען א מאיאריטעט דעפוטאטען אין דעם נייעם פארלאמענט. — א פאשיסטי־ארמיי האט טעדאריזירט די בירגער.

רוים, אפריל, 7.

דער רעזולטאט פון די נעכטיגע פארלאמענטארישע וואהלען איז אזא ווי עס איז אלגעמיין ערווארטעט געווארען: די פאשיסטען האבען געהאט א גרויסען זיעג, זיי וועלען האבען א מאיאריטעט דעפוטאטען אין דעם פארלאמענט.

אנדערש האט דער רעזולטאט פון די וואהלען נארנים געקאנט זיין. הגם דער וואהל־געזעץ איז אזוי געענדערט געווארען, אז די „שווארצע העמדלאך" זאלען זיצען האבען זיי דראך „ניט גענוג מען קיין טשענסעס". די גאנצע פאשיסטי־ארמיי פון זיבעציג טויזענט מאן איז מאביליזירט געווארען צו אכטונג געבען אויף די בירגער. זיי זענען ארומגעגאנגען אביבער די גאסען פון רוים מיט „בלעק דזשעקס" אין די הענט און האבען געפארערט פון אלע בירגער, אז זיי זאלען שטימען „ריכטיג". בלויז פאשיסטי־ליטעראטור האט מען געזעהן אין די גאסען.

אין פיעלע ערטער זענען די וואהלען געווען אפענע און די פאשיסטי האבען געהאט אן אומבאשרענקטען קאנטראל אויף די בירגער. אונטער אזעלכע אומשטענדען איז א וואונדער וואס פיר איצט ווערט מוסאליני א געזעצליכער הערשער. בין איצט איז ער געווען א דיקטאטאר וואס האט פארבאפ מיט גוואלד די מאכט. איצט איז ער א „קאנסטיטוציאנעלער הערשער". דאס פאלק, הייסט עס, האט איהם געגעבען א מאנדאט אין ער קאן הערשען ווי לאנג ער וויל, ווייל לויט דעם נייעם וואהל־געזעץ קאן דער פרעמיער ארונטערגעזעצט וועדען בלויז פון איין אייגענער פארטיי.

דער רעזולטאט פון די נעכטיגע פארלאמענטארישע וואהלען איז אזא ווי עס איז אלגעמיין ערווארטעט געווארען: די פאשיסטען האבען געהאט א גרויסען זיעג, זיי וועלען האבען א מאיאריטעט דעפוטאטען אין דעם פארלאמענט.

אין רוים זענען די שטימען צוטיילט געווארען ווי פאלגט: פאשיסטי, 42,040; קאטאליקען, 8,187; רעפובליקאנער 5,868; סאמניסטען 9,917; מאקסימאליסטען, 864; יוניטארע פאציאליסטען, 3,810; ליבעראלען 2,947.

צוויי סטודענטען קנעלען אנטי־מילי־טאריזם מיט גלחים־פאראיין

אן אינטערעסאנטע דעבאטע איז פארגעקומען נעכטען ביים הינען אלגעמיינעם גלחים־פאראיין אויף דער טעמע: „קריג און קריסטענטום". די הויפט־רעדנער זענען געווען די צוויי סטודענטען ר. וו. פוירזוואן און וו. ס. מעקעי. פוירזוואן האט אפען באשולדיגט די גלחים, אז בעת דער מלחמה זענען זיי געווען א טייל פון דער „ארגאניזירטער זינד". די קירכע איז געווען א רעפרעטיוו סטאציע, האט ער געזאגט, און די גלחים זענען געווען רעקרוטינג סארדזשענטס.

דער גלח מעקעי האט געהאט דעם מוט צו צוגעבען, אז דאס איז ווירקליך געווען אזוי. דאנעבען האט דער גלח פאסווערד פראטעסטירט געגען אזעלכע מיינונגען.

פוירזוואן איז א מלחמה־וועטעראן אין ער האט געשילדערט פאר די גלחים די שרעקעכנסזבילדער, פון דער מלחמה. איך בין געווען אויס׳ן פראנט פיער אין א האלב יאהר, האט ער געזאגט, און איך א צווייטער מולן אז א געזעצליכער הערשער. — א פאשיסטי־ארמיי מיט האט טעדאריזירט די בירגער.

אין רוים זענען די שטימען צוטיילט געווארען ווי פאלגט: פאשיסטי, 42,040; קאטאליקען, 8,187; רעפובליקאנער 5,868; סאמניסטען 9,917; מאקסימאליסטען, 864; יוניטארע פאציאליסטען, 3,810; ליבעראלען 2,947.

שפייז־דייאטען אין בודאפעסט

בודאפעסט, אפריל, 7.

ערנסטע שפייז־דייאטען קומען פאר אין שטאדט. די אונגארישע קראנע איז שטארק געפאלען און דאס האט געפירט צו אן אומגעהויערען יקרות. יעדען טאג קומען פאר הונגערדעמאנסטראציעס.

רומענישער רב פארווערט א צדקה־באל צוליב קורצע קליידלאך

בוקארעסט, אפריל, 7, (איטא).

אין אראדעמער האבען׳ אידישע סטודענטען געפלאנעוועט א באל צוגונסטען דעם אידישען האספיטאל, אבער דער פלאן איז אויסגעגעבען געווארען ווען דער רב, בנימין פוקס, האט געהאלטען א דרשה געגען דעם באל, ווייל די מיידלאך קומען ניט אנשטענדיג געקליידעט. געלט וואס ווערען געשאפען דורך אזעלכע מיטלען דארפען ניט אנגענומען ווערען, האט דער רב ערקלערט.

די לאקאלע רומענישע צייטונג איז דאן ארויסגעקומען מיט אן אטאקע אויף דעם רב. די צייטונג זאגט, אז דער רב האט מיט זיין פאנאטיזם צוגענומען שטיצע פון די דארטיגע קראנקע.

די אידען פון שטעדטעל האבען אפגעהאלטען א פראטעסט־מיטינג געגען דער צייטונג אין האבען גוטגעהייסען די האנדלונג פון׳ם רב.

ארגאן פון דייטשע נאציאנאליסטען רופט צום קאמף געגען עליים און געגען די אידען

בערלין, אפריל, 7, (איטא).

„די דייטשע טאגעבלאט", ארגאן פון די נאציאנאליסטען, איז ארויס מיט א שארפען אנטיסעמיטישען ארטיקעל אין שייכות מיט די בעפארשטעהענדע וואהלען. די צייטונג באשולדיגט אמעריקא, אז זי צווינגט די אייראפייאישע נאציאנען צו טאן איהר ווילען, ווייל דאס איז אין די אינטערעסען פון די „אידישע אמעריקאנישע ביזנעסלייט".

די צייטונג פאדערט אויף אלע מיטיזים.

פינף מיליאן דאלארדיגע קארפאראציע וועט איבערנעהמען וואדעוויל־הייזער אין קאנאדע

מאנטרעאל, אפריל, 7.

דא איז הייגט באקאנט געווארען, אז עס איז פארמירט געווארען א קארפאראציע מיט א קאפיטאל פון פינף מיליאן דאלאר, וועלכע וועט איבערנעהמען וואדעוויל־טעאטערע אין מאנטרעאל, טאראנטא, האמילטאן און אנדערע קאנאדישע שטעדט.

בראש פון דער קארפאראציע איז ע. פ. אלבי פון קעיטה וואדעוויל. די נייע קארפאראציע וועט זיין אן אפטיילונג פון דער קעיטה וואדעוויל קארפאראציאן אין די פאראייניגטע שטאאטען.

די קארפאראציע האט שוין גרייט פרעזידענט פון איבערנעהמען אלטע טעאטער אין בויען נייע טעאטערע וואו דאס וועט געפונען ווערען פאר ווינשעווערס.

רומענישער כולינאנעס רויבען און ממית׳ן די אידען אין טשערנאוויץ. אידישע סטודענטען העלפען דער פאליציי אינשטעלען אהרנונג.

קרינס לאנגע ערקלערונג

טשערנאוויץ, אפריל, 7, (איטא).

די אנטי־אידישע עקסצעסען, וואס האבען זיך אנגעהויבען אנערשטאנד, האבען אנגעהאלטען ביז פרייטאג שפעט ביינאכט. אידען זענען אטאקירט געווארען אויף די גאסען און אין די רעסטאראנען. פענסטער אין אידישע געשעפטען און הייזער זענען ציבראכען געווארען.

פיעלע אידען זענען פארוואונדעט געווארען. צווישען די פארוואונדעטע איז דא דער באקאנטער פועלי ציוניסט לייב שטיינמיץ.

אידישע סטודענטען האבען אויף שנעל געשאפען א זעלבסשוץ און האבען, מיט דער הילף פון דער פאליציי פארטריבען די פאגראמשטשיקעס.

די רעגירונג האט ערקלערט קרינס צוטאמאנד.

ווייניגער אידישע סטודענטען צוליב די עקסצעסען

צוליב די אנטיסעמיטישע עקסצעסען איז די אידישע סטודענטען אין דעם מעדיצינישען פאקולטעט פון קלוי־זענבורג פארקלענערט געווארען פון 300 אויף 120. אין דעם וויסענשאפטליכען פאקולטעט זענען דא בלויז דרייצען אידען.

ניט אמת, אז סאוויעט פארפאלגט אידישע רעליגיע, זאגט טשיף־ראבאי גאסטער

ראבאי גאסטער ערקלערט, אז פרעמינענטע רוסישע אידען זענען אויפגערעגט וואס מען פארשפרייט ליגענס וועגען רעליגיעזע־פארפאלגונג. — קיין שוחט איז ניט פארמאכט געווארען אין קיין רב, איז ניט ארעסטירט געווארען. — וואס דארף אונז אינטערעסירען דער גורל פון פאגראמשטשיק טיכאן? — זאגט, אז שטירצונג פון סאוויעט מאכט וועט זיין אן אומגליק פאר אידען.

לאנדאן, אפריל 7, (איטא).

אויף א זיצונג פון דער אנגלו־דזשוישער אישאפאיישאן, איז טשיעף־ראבאי דר. גאסטער, ארויסגעטרעטען מיט א שארפע רעדע געגען א באריכט וואס ענטהאלט באהויפטונגען, אז די אידישע רעליגיע ווערט פארפאלגט אין סאוויעט־רוסלאנד.

פראמינענטע אידען אין רוסלאנד פראטעסטירען געגען אזעלכע באהויפטונגען, האט דר. גאסטער געזאגט. דער מאסקווער רב איז אויפגעדרעגט געגען דעם. דער אמת איז, אז קיין איין שוחט איז ניט צוגעמאכט געווארען און קיין איין רב איז ניט ארעסטירט געווארען. אפשר זענען א פאר מלמדים באשטראפט געווארען, האבען זיי עס פארדינט, ווייל זיי זענען איבערגעטראטען דעם געזעץ. עס איז אויך מעגליך, אז די רעגירונג האט אין איינינע פלעצער אונטערדריקט קלאסען אין העברעאיש. העברעאיש איז א שפראך וואס מען דארף קענען, אבער עס איז ניט אבסאלוט נויטיג.

דער שיקזאל פון דעם ארביישאפטיכאן דארף אינו ניט אינטערעסירען, האט דר. גאסטער פארגעזעצט. ווען׳ טיכאן איז געווען מעכטיג האט ער געהאלטען מעגען מאכען פאגראמען. די פארפאלגונגען אויף די גריכיש־ארטאדאקסישע און רוסישע־קאטוליש קירכעס איז אויך ניט אונזער עסק.

מיר דארפען גוט געדענקען, האט דער ראבאי ווייטער גערעדט, אז אין סאוויעט־רוסלאנד זענען קיין פאגראמען ניט פארגעקומען. אויב עס איז ארעסטירט געווארען א רב אדער צוויי איז עס פון א קנאפער באהייטונג. אויב די סאוויעטמאכט זאל געשטרעבט ווערען וועט עס זיין דער גרעסטער קלאפ פאר די רוסישע אידען. מיר טארען נאר׳ניט טאן אויף צו פארערגערען די לאגע פון די רוסישע אידען, וועלכע ווערט איצט מיט יעדען טאג אין בעסער.

מערעזשין רופט „יעווסעקען" צו לע־זען אידיש־עקאנאמישע פראגען

פאריז, אפריל 7, (איטא).

מערעזשין, דער פיהרער פון די אידישע אמאניסטען, האט אין א רעדע אויסגעדריקט זיין באדויערען, וואס זיינע חברים גיבען זיך אפ כלוין מיט פאליטישע פראגען און פארנאכלעסיגען אינגאנצען די אידיש־עקאנאמישע פראגען, וואס זענען איצט געווארען זעהר אקטואל. די רעדע האט מערעזשין געהאלטען אויף דער אלרוסישער קאנפערענץ פון דער אידישער פארטיי (יעווסעקציע"), וואס איז דא ערעפענט געווארען פרייטאג.

מערעזשין האט באטאנט, אז די פארטיי דארף פיהרען אן ענערגישען קאמף געגען דער בורזשואזיע און געגען די נאציאנאליסטישע טענדענצען ביי די אידישע מאסען.

דאהערטי און פאל האבען געארבייט האנט אין האנט

וואשינגטאן, אפריל, 7.

ביי דער סענאט־אונטערזוכונג פון דעם יוסטיץ־דעפארטמענט איז היינט ארויסגעבראכט געווארען, אז דער געווע־זענער אינערן־מיניסטער פאל פלענט דורכפיהרען לויטן געשעפטען האנט אין האנט מיט דעם געווענענעם אטורני דזשענעראל דאהערטי.

• עס איז באוויזען געווארען מיט דא־קומענטען, אז דאהערטי האט, אויף פאל׳ס פארלאנג דערשטיקט א פראצעס געגען צוויי בדידער אין אלבאהאמא, וואס האבען צוגענומען באדען ביי אן אינדיאנישען סעטעלמענט.

פאליאק טויטעט אידישען שוסטער און זיין פרוי פאר ניט פאריכטען אומזיסט זיינע שטיוועל

לעמבערג, אפריל 7, (איטא).

אין דארף ביידזשטש, לעבען זאלא־טינא, האט פאסירט דער פאלגענדער טראגישער פאל:

א פוילישער פויער האט באשטעלט ביי דעם אידישען שוסטער וויזעלמאן צו פאריכטען זיינע שיך. וויזעלמאן האט פארלאנגט 75 סענט פאר זיין ארבייט אין האט זיך אנטאנט אפצונעבען די שיך ווען דער פויער האט ניט געוואלט כאצאהלען. עס איז געווארען א קריגע און דער פויער האט ערמארדעט דעם שוסטער מיט זיין פרוי.

רוזשארזיש וועכטאן, באוואוס־טער בעקער, טויט

רזשארזיש וועסטאן, איינער פון די גרעסטע בעקער אין טאראנטא, געשטארבען דינסטאג פריה.

וועסטאן האט פיער יאהר פארטראטען דעם וואהרד פיער אין סיטי־קאונסיל.

דייטשע קאמוניסטען האלטען אפ געהיימען קאנגרעס

בערלין, אפריל, 7.

עס איז דא באקאנט געווארען, אז נעכטען איז אין ווירטעמבורג אפגעהאל־טען געווארען אן אלרייטשער קאמוניס־טישער צוזאמענקאמף.

דער צוזאמענקאמף איז אפגעהאל־טען געווארען אין געהיים, ווייל די מעהרהייט קאמוניסטישע פיהרער ווערען געזוכט פון דער פאליציי.

ארעסטירטע ציוניסטען אין רוסלאנד ווערען באפרייט

מאסקווע, אפריל 7, (איטא).

פון זעכציג ציוניסטען וואס זענען ארעסטירט געווארען, זענען פיפצעהן שוין באפרייט געווארען. צווישען די באפרייטע זענען דא די באקאנטע ציוניס־טען בעלקאווסקי, ביכאווסקי, לעבעדיע־סקי און טשורבאקאוו. די באפרייאונג פון די איבעריגע אדעסירטע ווערט ערוואר־טעט.

די ארזאך פון די ארעסטען איז ניט באקאנט, ווייל קיין ציוניסטישע ארגא־ניזאציע עקזיסטירט ניט אין רוסלאנד.

רענט־ביל ווערט נידערגעשטימט, מעקדאנאלד וועט ניט רעזיגנירען

רענט־ביל פאלט דורך מיט בלויז זיין שטימען. — באריכט אז גאנדי ווערט גערופען צו קאנפערענץ אין לאנדאן. — 100 טויזענט שיף־ארבייטער געסטראשעט מיט א לאקאוט.

לאנדאן, אפריל, 7.

מעקדאנאלד האט שטארק פארטייד־דיגט דעם ביל. ער האט אנגעוויזען אז דער רעגירונג באטראכטט עס פאר אן „עמיור־דזשענסי" - שריט, וואס ווערט דיקטירט פון די אומשטענדען. די צאהל פון ארבייטסלאזע טענענטס וואס ווערען אריינגעוואָרפען פון די לייבאראלען זענען אבער געווען געגען דעם ביל און זיין דורכפאל איז געווען ערוואַרטעט.

לאקאוט ערוואַרטעט אין שיף־בוי אינדוסטריע

סאוטעמפטאן, אפריל, 7.

די סטרייקענדע שיף־בוי ארבייטער האבען צוריקגעוויזען די רעקאמענדאציע פון די יוניאן־פיהרער, אז זיי זאלען זיך אומקעהרען צו דער ארבייט. דאס מיינט, אז מען דארף ערוואַרטען די טעג א נאך־אוט אין דער נאנצער אינדוסטריע. די באלאנסאסים האבען ערקלערט, אז אויב די סטרייקער אין סאוטעמפטאן וועלען זיך ניט זאפארט אומקעהרען צו דער ארבייט אויף די אלטע באדינגונגען וועלען זיי דעם צעהנטען אפריל ערקלערען אן אלגעמיינעם לאקאוט. הונדערט טויזענט ארבייטער וועלען זיין פארמישט אין דעם.

גאנדי געלאדען קיין לאנדאן?

לאנדאן, אפריל, 7.

פון קאלקוטא ווערט געמעלדעט צום דייליי טעלעגראף, אז מאהאנראס גאנדי, דער פיהרער פון די אינדישע נאציאנא־ליסטען, איז איינגעלאדען געווארען פון דער עננלישער רעגירונג צו קומען קיין לאנדאן אויף א קאנפערענץ וועגען דער לאגע אין אינדיע.

לויט דעם באריכט איז אויך א צווייטער אינדיש - נאציאנאלער פיהרער, מאטילאי בנהרי, געלאדען געווארען קיין לאנדאן.

רוסישע דעלעגאציע ערוואַרטעט דאנערשטאג

די סאוויעט־דעלעגאציע צו דער קאנפערענץ מיט עננלאנד, וועגען טריי־טיס און חובות פראגען, ווערט דאנער־שטאג ערוואַרטעט אין לאנדאן.

לויט א ידיעה פון ריגא צו דער „דייליי מייל" וועלען אין דער דעלעגא־ציע ניט זיין ניט מאקסים ליטווינאוו און ניט ראטשטיין, ווייל די עננלישע רעגי־רונג האט געמאכט אויסזעצונגען געגען זיי.

מאכנא מאכט א זעלבסטמארד־פאריוך

ווארשא, אפריל, 7, (איטא).

העטמאן מאכנא, דער גוט־באוואוס־טער פאגראם־פיהרער, וועלכער איז איינ־געשפארט אין א גיגער תפיסה, האט גע־מאכט א פארזוך צו באנעהן זעלבסט־מארד דורך אויבערשניידען זיך דעם האלז. ער איז אפגערעטעוועט געווארען פון דעם פריזאן־דאקטאר.

מען רעכענט, אז פאליטישע אור־זאכען האבען געטריבען מאכנא׳ן צו אזא פארצווייפעלטער טאט.

איבערגעפאהרען פון אויטאמאביל

דאנאלד הערים, א יונגער אינגעל, איז נעכטען איבערגעפאהרען געווארען פון אן אויטאמאביל. זיין לאגע איז ניט ערנסט.

שניי אין מאנטרעאל

מאנטרעאל, אפריל 7.

זעקס אינטשעס שניי האט היינט פריה באדעקט די גאסען.

בעלגישער קעניג קראנק

ברעסעל, אפריל 7.

קעניג אלבערט איז געווארען קראנק אויף א שטארקער פארקיהלונג. די קע־ניגליכע פאמיליע איז באאומרוהיגט.

פרעמיער טונס האט זיך ערשט ער־האלט פון דער לעכער קלאנקהייט.

קאטאליקען, אידען און סאציא־ליסטען, באקעמפען לורענ־דארפ׳ס קאנדידאטור

בערלין, אפריל 7, (איטא).

געגראל לורענדארף האט ארויסגע־שטעלט זיין קאנדידאטור אין די רייכס־טאג־וואהלען. די קאטאליקען, אידען און סאציאליסטען האבען געשלאסען א גע־איינגיגטען פראנט געגען לורענדארף.

דייטשע נאציאנאליסטען פארבאטען אין רוסלאנד

דייטשע ציוניסטען אין רוסלאנד

ווייטער אין אמעריקע

אמעריקע

אין אמעריקע

אין אמעריקע

אין